

Dyzet hadithet e Neveviut dhe shtojca e Ibn Rexhebit

Ebu Zekeria En Nevevi

Përktheu: Jusuf Kastrati

Redaktor fetar: Almedin Ejupi

Redaktor gjuhësor: Jeton Koqinaj

الأربعون النووية

مع زيادة ابن رجب

(باللغة الألبانية)

تأليف: أبو زكريا النووي

ترجمة: يوسف كاستراتي

مراجعة شرعية: ألمدين أيوبي

مراجعة لغوية: يتون كوجيناي

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة

هاتف: +966114404900 فاكس: +966114970176 ص ب: 29465 الرياض: 11457

ISLAMIC PROPAGATION OFFICE IN RABWAH

P.O.BOX 29465 RIYADH 11457 TEL: +966 11 4454900 FAX: +966 11 4970126

OFFICERABWAH

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit,
Mëshirëplotit!**

HADITHI I PARË

Veprat vlerësohen sipas qëllimeve

عَنْ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ أَبِي حَفْصِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: "إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّاتِ، وَإِنَّمَا لِكُلِّ امْرِئٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَهَجْرَتُهُ إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا أَوْ امْرَأَةٍ يَنْكِحُهَا فَهَجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ".

رَوَاهُ إِمَامَا الْمُحَدِّثِينَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ إِسْمَاعِيلَ بْنِ إِبْرَاهِيمَ بْنِ الْمُغْبِرَةَ بْنِ بَرْدِزْبَةَ الْبُخَارِيُّ الْجُعْفِيُّ [رقم: 1]، وَأَبُو الْحُسَيْنِ مُسْلِمُ بْنُ الْحَجَّاجِ بْنِ مُسْلِمِ الْفُشَيْرِيُّ النَّيْسَابُورِيُّ [رقم: 1907] رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا فِي "صَحِيحَيْهِمَا" اللَّذَيْنِ هُمَا أَصْحُ الْكُتُبِ الْمُصَنَّفَةِ.

**Nga prijësi i besimtarëve, Ebu Hafs Omer ibnul
Hatabi, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcillet**

të ketë thënë: "E kam dëgjuar të Dërguarin e Allahut صلى الله عليه وسلم duke thënë:

"Në të vërtetë, veprat vlerësohen sipas qëllimeve (nijeteve) dhe gjithsesi çdonjëri do ta marrë vetëm atë që ka pasur për qëllim. Kështu, kushdo që shpërngulet tek Allahu dhe i Dërguari i Tij, shpërngulja e tij është për tek Allahu dhe i Dërguari i Tij. Ndërkaq, ai që shpërngulet për të fituar ndonjë të mirë të kësaj bote a për t'u martuar me ndonjë grua, atëherë shpërngulja e tij është për atë që është shpërngulur."

Këtë thënie profetike e shënojnë dy hadithologët: Ebu Abdullah Muhamed ibn Ismail ibn Ibrahim ibnul Mugira ibn Berdizbe el Buhari el Xhufiu [numër 1] dhe Ebul Husejn Muslim ibnul Haxhaxh ibn Muslim el Kushejri en Nejsaburiu [numër 1907], *Allahu qoftë i kënaqur me ta!*, në sahihët e tyre, që janë librat më të saktë të përpiluar.

HADITHI I DYTË

Ardhja e Xhibrilit për t'ua mësuar muslimanëve çështjet e fesë

عَنْ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَيْضًا قَالَ: "بَيْنَمَا نَحْنُ جُلُوسٌ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ذَاتَ يَوْمٍ، إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعْرِ، لَا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ، وَلَا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخْذَيْهِ، وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ أَخْبِرْنِي عَنِ الْإِسْلَامِ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "الْإِسْلَامُ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتُحِجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا". قَالَ: صَدَقْتَ. فَعَجَبْنَا لَهُ يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ! قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ. قَالَ: "أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ حَبْرَهُ وَشَرَّهُ". قَالَ: صَدَقْتَ. قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِحْسَانِ. قَالَ: "أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ". قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ السَّاعَةِ. قَالَ: "مَا الْمَسْئُورُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ". قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ أَمَارَاتِهَا؟ قَالَ: "أَنْ تَلِدَ الْأُمُّ رَسْتَهَا، وَأَنْ تَرَى

الْحُفَاءَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِعَاءَ الشَّاءِ يَتَطَاوَلُونَ فِي الْبُنْيَانِ". ثُمَّ انْطَلَقَ، فَلَبِثْنَا مَلِيًّا، ثُمَّ قَالَ: "يَا عُمَرُ أَتَدْرِي مَنْ السَّائِلُ؟" قَلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ. قَالَ: "فَإِنَّهُ جِبْرِيلُ أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ دِينَكُمْ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ [رقم: 8].

Omeri, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, po ashtu ka thënë:

“Një ditë, ndërsa rrinim ulur tek i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم u shfaq një njeri fort rrobëbardhë e tejet flokëzi, tek i cili nuk vëreheshin shenja udhëtimi. Atë nuk e njihte asnjëri prej nesh. U ul pranë Pejgamberit صلى الله عليه وسلم duke i vendosur gjunjët e tij afër gjunjëve të të Dërguarit e duke i vënë shuplakat e duarve të tij mbi kofshët e veta, me ç’rast pyeti: “O Muhamed, më trego për Islamin.” I Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم tha: “Islami është të dëshmosh se nuk meriton të adhurohet askush përveç Allahut dhe se Muhamedi është rob dhe i dërguar i Tij, të falësh namazin, të japësh zekatin, të agjërosh Ramazanin dhe të kryesh haxhillëkun (këtë të fundit) po pate

mundësi (materiale).” Ai i tha: “Ashtu është.” Ne u çuditëm, ngase vetë e pyeste, vetë ia vërtetonte! Ai tha: “Më trego për besimin (imanin).” I Dërguari tha: “Besimi është të besosh në Allahun, në engjëjt, në librat e Tij, në të dërguarit, në Ditën e Fundit dhe të besosh në paracaktimin (kaderin), qoftë i mirë apo i keq.” Ai i tha: “Ashtu është. Më trego për ihsanin (përsosurinë).” I Dërguari tha: “Ta adhurosh Allahun sikurse të jesh duke e parë Atë. Edhe pse ti nuk e sheh Atë, Ai gjithsesi të sheh ty.” Ai i tha: “Më trego për Kiametin.” I Dërguari tha: “Në lidhje me këtë i pyeturi nuk di më shumë sesa pyetësi.” Ai i tha: “Atëherë, tregomë për shenjat e tij.” I Dërguari tha: “(Kiameti vjen) kur robëresha ta lindë zonjën e saj dhe kur t’i shohësh këmbëzbathurit, të zhveshurit, fukarenjtë e barinjtë e deleve duke garuar për të bërë ndërtesa sa më të larta.” Pastaj, ai u largua, kurse ne qëndruam për një kohë. Më pas, i Dërguari më tha: “O Omer, a e di kush është ai që pyeste.” Unë thashë: “Allahu dhe i

Dërguari i Tij e dinë më mirë.” Ai tha: “Ai qe Xhibrili, erdhi për t’jua mësuar fenë.”

E shënon Muslimi [numër 8].

HADITHI I TRETË

Islami është ndërtuar mbi pesë shtylla

عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: "بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامُ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ، وَحَجُّ الْبَيْتِ، وَصَوْمُ رَمَضَانَ".

رواه البخاري [رقم: 8]، ومسلم [رقم: 16].

Nga Ebu Abdurrahman Abdullah ibn Omer ibnul Hatabi, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcillet të ketë thënë: “E kam dëgjuar të Dërguarin e Allahut ^{صلى الله عليه وسلم} duke thënë:

“Islami është ndërtuar mbi pesë (shtylla): të dëshmuarit se nuk meriton të adhurohet askush përveç Allahut dhe se Muhamedi është i dërguar i Tij, faljen e namazit, dhënien e zekatit, haxhillëkun dhe agjërimitin e Ramazanit.”

E shënojnë Buhariu [numër 8] dhe Muslimi [numër 16].

HADITHI I KATËRT

Të gjithë formohen në mitrën e nënës

عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ رضي الله عنه قَالَ: حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ - وَهُوَ الصَّادِقُ الْمَصْدُوقُ -: "إِنَّ أَحَدَكُمْ يُجْمَعُ خَلْقُهُ فِي بَطْنِ أُمِّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا نُطْفَةً، ثُمَّ يَكُونُ عَلَقَةً مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ يَكُونُ مُضْغَةً مِثْلَ ذَلِكَ، ثُمَّ يُرْسَلُ إِلَيْهِ الْمَلَكُ فَيَنْفُخُ فِيهِ الرُّوحَ، وَيُؤَمَّرُ بِأَرْبَعِ كَلِمَاتٍ: بِكُتْبِ رِزْقِهِ، وَأَجَلِهِ، وَعَمَلِهِ، وَشَقِيٍّ أَمْ سَعِيدٍ؛ فَوَاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ غَيْرُهُ إِنْ أَحَدُكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ حَتَّىٰ مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ فَيَدْخُلُهَا، وَإِنْ أَحَدُكُمْ لَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ النَّارِ حَتَّىٰ مَا يَكُونُ بَيْنَهُ وَبَيْنَهَا إِلَّا ذِرَاعٌ فَيَسْبِقُ عَلَيْهِ الْكِتَابُ فَيَعْمَلُ بِعَمَلِ أَهْلِ الْجَنَّةِ فَيَدْخُلُهَا".

رواه البخاري [رقم: 3208]، ومُسَلِّم [رقم: 2643].

Nga Ebu Abdurrahman Abdullah ibn Mesudi,
Allahu qoftë i kënaqur me të!, përcillet të ketë
thënë: “I Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم që është më i
vërteti, vërtetësia e të cilit është dëshmuar, na
thoshte:

"Çdo njeri formohet në mitrën e nënës së vet (duke qëndruar) dyzet ditë si një pikë uji, pastaj, për po aq ditë, shndërrohet në droçkë gjaku, më pas, shndërrohet në një copë mishi për po aq ditë. Pas kësaj, i dërgohet një engjëll, që ia fryn shpirtin dhe që është i urdhëruar me katër gjëra: të shkruajë rriskun (furnizimin), jetëgjatësinë, punën dhe në do të jetë fatzi ose i lumtur (në botën e amshuar). Beto hem në Atë, përveç të Cilit askush nuk meriton të adhurohet, se prej jush ka të atillë që, bën vepra të xhenetlinjve, madje aq sa vetëm një kut e ndan prej Xhenetit, por, ja që vjen në shprehje ajo që i është shkruar, kështu që punon vepra të banorëve të Zjarrit, rrjedhimisht hyn në të, dhe anasjelltas, ka të atillë që bën vepra të xhehenemlinjve, sa që mes tij dhe Zjarrit s'ka më shumë se një kut, por, ja që vjen në shprehje caktimi që i është ndarë, ndaj bën punë të banorëve të Xhenetit dhe hyn në të."

E shënojnë Buhariu [numër 3208] dhe Muslimi [numër 2643].

HADITHI I PESTË

Çdo shpikje në fe është e refuzuar

عَنْ أُمِّ الْمُؤْمِنِينَ أُمِّ عَبْدِ اللَّهِ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا، قَالَتْ: قَالَ:
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: "مَنْ أَحَدَثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ".
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ [رقم: 2697]، وَمُسْلِمٌ [رقم: 1718].
وَفِي رِوَايَةٍ لِمُسْلِمٍ: "مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ".

Nga nëna e besimtarëve, Aishja, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcillet të ketë thënë: "I Dërguari صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Kushdo që shpik në çështjen (fenë) tonë diçka që nuk është e saj, ajo gjë është e refuzuar."

E shënojnë Buhariu [numër 2697] dhe Muslimi [numër 1718].

Ndërkaq, në një motërzim tjetër, në atë të Muslimit thuhet:

"Kushdo që bën ndonjë vepër që nuk është në përputhje me çështjen (fenë) tonë, ajo (vepër) është e refuzuar."

HADITHI I GJASHTË

Hallalli dhe harami janë të qartë

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ التُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: "إِنَّ الْحَلَالَ بَيِّنٌ، وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيِّنٌ، وَبَيْنَهُمَا أُمُورٌ مُشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ فَقَدْ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعَرِضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ، كَالرَّاعِي يَرْعَى حَوْلَ الْحِمَى يُوشِكُ أَنْ يَرْتَعَ فِيهِ، أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمَى، أَلَا وَإِنَّ حِمَى اللَّهِ مُحَارِمُهُ، أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْعَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ".

رواه البخاري [رقم: 52]، ومسلم [رقم: 1599].

Nga Ebu Abdullah en Numan ibn Beshiri, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcillet të ketë thënë:

“E kam dëgjuar të Dërguarin e Allahut صلى الله عليه وسلم duke thënë:

“Pa dyshim, hallalli dhe harami janë të qartë, por në mes tyre ka gjëra të dyshimta, të cilat shumë njerëz nuk i dinë. Ai që ruhet nga të

dyshimtat, e ka ruajtur fenë dhe nderin e vet, kurse ai që bie në të dyshimtat, veçse ka rënë në haram si bariu që kullot kopenë përbri zonës së ndaluar, ku kopeja mund të bjerë në çdo çast. Me të vërtetë, çdo mbret ka zonën e vet të ndaluar, porse zona e ndaluar e Allahut janë haramet. Vini re, në trupin e njeriut është një copë mishi, që, nëse ajo është në rregull, tërë trupi është në rregull, por, nëse ajo priset, priset i tërë trupi. Kini kujdes, ajo është zemra.”

E shënojnë Buhariu [numër 52] dhe Muslimi [numër 1599].

HADITHI I SHTATË

Feja është çiltërsi

عَنْ أَبِي رُقَيْةَ تَمِيمِ بْنِ أَوْسِ الدَّارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الدِّينُ النَّصِيحَةُ". قُلْنَا: لِمَنْ؟ قَالَ: "لِلَّهِ، وَلِكِتَابِهِ، وَلِرَسُولِهِ، وَلِأُمَّةٍ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ".
رَوَاهُ مُسْلِمٌ [رقم: 55].

Ebu Rukaje Temim ibn Eus ed Dariu, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Feja është çiltërsi." Ne thamë: "Ndaj kujt?" Ai tha: "Ndaj Allahut, ndaj Librit dhe të Dërguarit të Tij, ndaj prijësve të muslimanëve, si dhe ndaj shtresës së tyre të përgjithshme."

E shënon Muslimi [numër 55].

HADITHI I TETË

Njerëzit do t'i luftoj derisa...

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: "أَمَرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَشْهَدُوا أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ؛ فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ عَصَمُوا مِنِّي دِمَاءَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ إِلَّا بِحَقِّ الْإِسْلَامِ، وَحِسَابُهُمْ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى".
رواه البخاري [رقم: 25]، ومسلم [رقم: 22].

Ibn Omeri, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*,
përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Jam urdhëruar t'i luftoj njerëzit derisa të dëshmojnë se askush përveç Allahut nuk meriton të adhurohet dhe se Muhamedi është i Dërguari i Allahut, të falin namazin dhe të japin zekatin. E, kur ta bëjnë këtë, unë ua mbroj gjakun dhe pasurinë e tyre, përveçse me të drejtë të Islamit, ndërkaq llogaria e tyre është tek Allahu."

E shënojnë Buhariu [numër 25] dhe Muslimi [numër 22].

HADITHI I NËNTË

Largohuni prej saj

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ صَخْرٍ رضي الله عنه قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: "مَا نَهَيْتُكُمْ عَنْهُ فَاجْتَنِبُوهُ، وَمَا أَمَرْتُكُمْ بِهِ فَأَتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَثْرَةُ مَسَائِلِهِمْ وَاجْتِلَافُهُمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ".

رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ [رقم: 7288]، وَمُسْلِمٌ [رقم: 1337].

Nga Ebu Hurejra Abdurrahman ibn Sahri, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcillet të ketë thënë:
"E kam dëgjuar të Dërguarin e Allahut صلى الله عليه وسلم duke thënë:

"Kur t'ju ndaloj diçka, largohuni prej saj, kurse atë që ju urdhëroj, bëjeni aq sa keni mundësi, ngase ata që ishin para jush janë shkatërruar për shkak të pyetjeve të shumta dhe kundërshtimit ndaj të dërguarve."

E shënojnë Buhariu [numër 7288] dhe Muslimi [numër 1337].

HADITHI I DHJETË

Allahu është i Mirë dhe e pranon vetëm të mirën

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: "إِنَّ اللَّهَ طَيِّبٌ لَا يَقْبَلُ إِلَّا طَيِّبًا، وَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ الْمُؤْمِنِينَ بِمَا أَمَرَ بِهِ الْمُرْسَلِينَ، فَقَالَ تَعَالَى: ﴿يَأْتِيهَا الرُّسُلُ كُلُّوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَأَعْمَلُوا صَالِحًا﴾، وَقَالَ تَعَالَى: ﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُّوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾، ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلَ يُطِيلُ السَّفَرَ أَشْعَثَ أَغْبَرَ يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ: يَا رَبَّ! يَا رَبَّ! وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ، وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ، وَعُذْيٌ بِالْحَرَامِ، فَأَنَّى يُسْتَحَابُ لَهُ؟".

رواه مسلم [رقم: 1015].

Ebu Hurejra, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Allahu është i Mirë dhe pranon vetëm atë që është e mirë. Ai ua ka urdhëruar besimtarëve atë që ua ka urdhëruar të dërguarve duke thënë: "O të dërguar! Hani të lejuarat dhe bëni vepra të mira!" (Kuran, 23:51) Si dhe: "O besimtarë! Hani ushqimet e lejuara që jua

kemi dhënë." (Kuran, 2:172) Pastaj (i Dërguari) përmendi një njeri që kishte udhëtuar gjatë, flokëshprishur e i pluhurosur kishte ngritur duart lart duke thënë: 'O Zot! O Zot!' Ndërkohë, ushqimi i tij ishte haram, pija e tij ishte haram, veshja e tij ishte haram, ishte ushqyer me haram! E si t'i pranohet lutja?!"

E shënon Muslimi [numër 1015].

HADITHI I NJËMBËDHJETË

Lëre të dyshimtën, qasju të sigurtës

عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ سِبْطِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ
وَرِيحَانَتِهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: حَفِظْتُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ: "دَعُ
مَا يُرِيْبُكَ إِلَى مَا لَا يُرِيْبُكَ".

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ [رقم: 2520]، وَالتَّسَائِيَّ [رقم: 5711]، وَقَالَ
التِّرْمِذِيُّ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

Ebu Muhamed Hasen ibn Ali ibn Ebu Talibi,
Allahu qoftë i kënaqur me të!, njëherazi nipi dhe
lulja e të Dërguarit të Allahut صلى الله عليه وسلم, thoshte:

"Kam mbajtur në mend nga i Dërguari i Allahut
صلى الله عليه وسلم fjalën:

*"Lëre të dyshimtën kundrejt asaj që nuk të duket
e dyshimtë."*

E shënojnë Tirmidhiu [numër 2520] dhe Nesaiu
[numër 5711]. Tirmidhiu thotë se ky hadith
është *hasen-sahih*.

HADITHI I DYMBËDHJETË

Ndër shenjat e Islamit të mirë të një njeriu

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيهِ".

حَدِيثٌ حَسَنٌ، رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ [رقم: 2318]، ابن ماجه [رقم: 3976].

Ebu Hurejra, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Ndër shenjat e Islamit të mirë të njeriut është lënia e gjërave që nuk i përkasin."

Hadith *hasen* (i mirë).

E shënojnë Tirmidhiu [numër 2318] dhe Ibn Maxhe [numër 3976].

HADITHI I TREMBËDHJETË

**S'ke iman pa ia dashur vëllait atë që ia do
vetes**

عَنْ أَبِي حَمَزَةَ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ خَادِمِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ".
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ [رقم: 13]، وَمُسْلِمٌ [رقم: 45].

Ebu Hamza Enes ibn Maliku, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se i Dërguari صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Asnjëri prej jush nuk beson (plotësisht) derisa t'ia dojë vëllait të tij atë që ia do vetes."

E shënojnë Buhariu [numër 13] dhe Muslimi [numër 45].

HADITHI I KATËRMBËDHJETË

Gjaku i muslimanit është i lejuar vetëm në tri raste

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: "لَا يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ [يشهد أن لا إله إلا الله، وأني رسول الله] إِلَّا بِأَحَدٍ ثَلَاثٍ: الثَّيِّبُ الزَّانِي، وَالنَّفْسُ بِالنَّفْسِ، وَالتَّارِكُ لِدِينِهِ الْمُفَارِقُ لِلْجَمَاعَةِ".
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ [رقم: 6878]، وَمُسْلِمٌ [رقم: 1676].

Ibn Mesudi, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Gjaku i muslimanit, që dëshmon se vetëm Allahu meriton të adhurohet dhe se unë jam i Dërguari i Tij, është i lejuar vetëm (kur gjendet) në (këto) tri raste: 1. (si) i martuar lavir; 2. (i merret) shpirti për shpirt (të marrë); dhe 3. (si) i dalë nga feja, që njëherazi ndahet nga xhemati (bashkësia)."

E shënojnë Buhariu [numër 6878] dhe Muslimi [numër 1676].

HADITHI I PESËMBËDHJETË

Le të flasë vetëm mirë ai që beson në Allahun dhe në Ditën e Fundit

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُتَّقِ خَيْرًا أَوْ لِيَصُمْتُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ حَارَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ
ضَيْفَهُ".

رواه البخاري [رقم: 6018]، ومُسلّم [رقم: 47].

Ebu Hurejra, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*,
përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Kush beson në Allahun dhe në Ditën e Fundit, le të flasë mirë ose le të heshtë. Kush beson në Allahun dhe në Ditën e Fundit, le ta nderojë fqinjin. Dhe kush beson në Allahun dhe në Ditën e Fundit, le ta nderojë mysafirin."

E shënojnë Buhariu [numër 6018] dhe Muslimi [numër 47].

HADITHI I GJASHTËMBËDHJETË

Mos u zemëro!

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ رَجُلًا قَالَ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَوْصِنِي. قَالَ: "لَا تَغْضَبُ"، فَرَدَّدَ مِرَارًا، قَالَ: "لَا تَغْضَبُ".
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ [رقم: 6116].

Ebu Hurejra, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*,
përcjell se një njeri i tha të Dërguarit të Allahut

: صلى الله
: عليه وسلم

'Më këshillo!' I Dërguari tha: 'Mos u zemëro!' Ky rikërkonte disa herë, porse i Dërguari gjithnjë i thoshte: 'Mos u zemëro!'

E shënon Buhariu [numër 6116].

HADITHI I SHTATËMBËDHJETË

Allahu ka urdhëruar për mirësi në çdo gjë

عَنْ أَبِي يَعْلَى شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ، فَإِذَا قَتَلْتُمْ فَأَحْسِنُوا الْقِتْلَةَ، وَإِذَا ذَبَحْتُمْ فَأَحْسِنُوا الذَّبْحَةَ، وَلِإِحْدَى أَحَدِكُمْ شَفْرَتُهُ، وَلِأُخْرَى ذَيْبِحَتُهُ".
رواه مُسْلِمٌ [رقم: 1955].

Ebu Jala Shedad ibn Eusi, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Me të vërtetë, Allahu ka urdhëruar mirësinë në çdo çështje, andaj, kur të vrisni, vritni në mënyrën më të mirë dhe kur të thërrni, thërrni në mënyrën më të mirë: mprihni thikat dhe qetësojeni bagëtinë (kurbanin)."

E shënon Muslimi [numër 1955].

HADITHI I TETËMBËDHJETË

Kije frikë Allahun kudo që të jesh

عَنْ أَبِي ذَرٍّ جُنْدَبِ بْنِ جُنَادَةَ، وَأَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: "اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُمَا كُنْتَ، وَأَتَّبِعِ السَّبِيَّةَ الْحَسَنَةَ تَمَحُّهَا، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقِ حَسَنٍ".
رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ [رقم: 1987] وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ، وَفِي بَعْضِ النُّسخِ: حَسَنٌ صَحِيحٌ.

Ebu Dherr Xhundub ibn Xhunade dhe Ebu Abdurrahman Muadh ibn Xhebeli, *Allahu qoftë i kënaqur me ta!*, përcjellin se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Kije frikë Allahun kudo që të jesh, të keqen pasoje me të mirë, që kjo (e fundit) ta shlyejë atë (të keqen), si dhe sillu mirë me njerëzit."

E shënon Tirmidhiu [numër 1987] dhe thotë se hadithi është *hasen*, në disa kopje qëndron: *hasen-sahih*.

HADITHI I NËNTËMBËDHJETË

Ruaje Allahun, që Ai të të ruajë ty

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنْتُ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ يَوْمًا، فَقَالَ: "يَا غُلَامُ! إِنِّي أَعَلَّمُكَ كَلِمَاتٍ: أَحْفَظُ اللَّهَ يَحْفَظْكَ، أَحْفَظُ اللَّهَ تَجِدُهُ مُجَاهَكَ، إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللَّهَ، وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنِ بِاللَّهِ، وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ لَكَ، وَإِنْ اجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللَّهُ عَلَيْكَ؛ زُفِعَتِ الْأَفْلامُ، وَجَفَّتِ الصُّحُفُ".

رواه الترمذی [رقم: 2516] وقال: حديث حسن صحيح. وفي رواية غير الترمذی: "أحفظ الله تجده أمامك، تعرف إلى الله في الرخاء يعرفك في الشدة، واعلم أن ما أخطأك لم يكن ليصيبك، وما أصابك لم يكن ليخطئك، واعلم أن النصر مع الصبر، وأن الفرج مع الكرب، وأن مع العسر يسرا".

Abdullah ibn Abasi, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, ka thënë:

"Një ditë, ndërsa isha mbrapa të të Dërguarit të Allahut صلى الله عليه وسلم më tha:

"O djalosh, po t'i mësoj disa fjalë: "Ruaje Allahun, që Ai të të ruajë ty! Ruaje Allahun, që ta kesh pranë! Kur të lypësh, lypi Allahut e, kur të kërkosh ndihmë, kërko nga Allahu! Gjithashtu, dije se, po qe se të gjithë njerëzit do të mblidheshin për të të bërë mirë, nuk do të mund të të bëjnë mirë, pos asaj që ta ka caktuar Allahu, dhe anasjellas, nëse bashkohen për të të bërë dëm, nuk do të mund të të dëmtojnë, përveç asaj që ta ka caktuar Allahu. Tashmë lapsat janë ngritur dhe fletët janë tharë."

E shënon Tirmidhiu [numër 2516] dhe thotë se është hadith *hasen-sahih*.

Në një transmetim tjetër, krahas të Tirmidhiut, thuhet:

"Ruaje Allahun, që ta kesh para vetes! Njihe Allahun kur të jesh në rehati, që të të njohë kur

të jesh në vështirësi! Gjithashtu, dije se ajo që nuk të ka goditur, nuk do të mund të të godiste dhe se ajo që të ka goditur, nuk do të mund të të mos godiste. Po ashtu, ta dish se fitorja është me durimin, shpëtimi me mundimin dhe vështirësia me lehtësimin."

HADITHI I NJËZETË

Po s'u turpërove, bëj ç'të duash

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ عُمَبَةَ بْنِ عَمْرِو الْأَنْصَارِيِّ الْبَدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: "إِنَّ مِمَّا أَدْرَكَ النَّاسُ مِنْ كَلَامِ النَّبِيِّ الْأُولَى: إِذَا لَمْ تَسْتَحِ فَاصْنَعْ مَا شِئْتَ".
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ [رقم: 3483].

Ibn Mesud Ukbe ibn Amër el Ensari el Bedriu,
Allahu qoftë i kënaqur me të!, përcjell se i
Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

*"Me të vërtetë, nga fjalët që kanë mbajtur në
mend njerëzit prej predikimeve të të dërguarve
të mëparshëm është: 'Po s'pate turp, bëj ç'të
duash'."*

E shënon Buhariu [numër 3483].

HADITHI I NJËZETENJËTË

Thuaj: 'Besova në Allahun' dhe kapu fort

عَنْ أَبِي عَمْرٍو وَقِيلَ: أَبِي عَمْرَةَ سُفْيَانَ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ ﷺ قَالَ: قُلْتُ:
يَا رَسُولَ اللَّهِ! قُلْ لِي فِي الْإِسْلَامِ قَوْلًا لَا أَسْأَلُ عَنْهُ أَحَدًا غَيْرَكَ؛
قَالَ: قُلْ: "آمَنْتُ بِاللَّهِ ثُمَّ اسْتَقَمْتُ".
رَوَاهُ مُسْلِمٌ [رقم: 38].

Nga Ebu Amër ose Ebu Amra Sufjan ibn Abdullahu, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcillet të ketë thënë:

"Thashë: 'O i Dërguari i Allahut, ma thuaj një fjalë lidhur me Islamin, që, pas teje, nuk do të kem nevojë ta pyes askënd.' I Dërguari i tha: 'Thuaj: 'Besova në Allahun' dhe kapu fort'."

E shënon Muslimi [numër 38].

HADITHI I NJËZETEDYTË

Nëse i fal namazet e detyrueshme dhe e agjëroj Ramazanin...

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: أَرَأَيْتَ إِذَا صَلَّيْتَ الْمَكْتُوباتِ، وَصُمْتَ رَمَضَانَ، وَأَخْلَلْتَ الْحَلَالَ، وَحَرَمْتَ الْحَرَامَ، وَمَ أَرِذْ عَلَى ذَلِكَ شَيْئًا؛ أَدْخُلُ الْجَنَّةَ؟ قَالَ: "نَعَمْ".
رَوَاهُ مُسْلِمٌ [رقم: 15].

Nga Ebu Abdullah Xhabir ibn Abdullah el Ensariu, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcillet se një njeri e pyeti të Dërguarin e Allahut صلى الله عليه وسلم duke i thënë:

"Në qoftë se unë i fal namazet e detyrueshme, e agjëroj Ramazanin, hallallin e quaj hallall e haramin haram dhe nuk shtoj asgjë tjetër, a do të hyj në Xhenet? I Dërguari tha: "Po."

E shënon Muslimi [numër 15].

HADITHI I NJËZETETRETË

Pastërtia është gjysma e besimit

عَنْ أَبِي مَالِكٍ الْحَارِثِ بْنِ عَاصِمٍ الْأَشْعَرِيِّ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: "الطَّهْرُ شَطْرُ الْإِيمَانِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأُ الْمِيزَانَ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ تَمْلَأَانِ - أَوْ: تَمْلَأُ - مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ، وَالصَّلَاةُ نُورٌ، وَالصَّدَقَةُ بُرْهَانٌ، وَالصَّبْرُ ضِيَاءٌ، وَالْقُرْآنُ حُجَّةٌ لَكَ أَوْ عَلَيْكَ، كُلُّ النَّاسِ يَعُدُّو، فَبَائِعِ نَفْسَهُ فَمُعْتِقُهَا أَوْ مُوْبِقُهَا".
رواه مُسْلِمٌ [رقم: 223].

Ebu Malik el Harith ibn Asim el Eshariu, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se i Dërguari i Allahut صلی اللہ علیہ وسلم ka thënë:

"Pastërtia është gjysma e imanit, (thënia) 'elhamdulillah' e rëndon peshoren, (thëniet) 'subhanallah' (i patëmëta është Allahu) dhe 'elhamdulillah' (lavdërimi i takon Allahut) mbushin hapësirën ndërmjet qiellit dhe Tokës. Namazi është nur, lëmosha është argument, durimi është ndriçim dhe Kurani është argument për- ose kundër teje. Andaj, çdo njeri, kur

*zgjohet në mëngjes, ose do ta shesë veten duke
e liruar atë, ose do të vetëshkatërrohet."*

E shënon Muslimi [numër 223].

HADITHI I NJËZETEKATËRT

O robërit e mi! Unë ia kam ndaluar Vetes padrejtësinë

عَنْ أَبِي ذَرِّ الْعُقَارِيِّ رضي الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فِيمَا يَرُوهُ عَنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى، أَنَّهُ قَالَ: "يَا عِبَادِي: إِنِّي حَرَمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي، وَجَعَلْتَهُ بَيْنَكُمْ مُحَرَّمًا؛ فَلَا تَظَالَمُوا. يَا عِبَادِي! كُلُّكُمْ ضَالٌّ إِلَّا مَنْ هَدَيْتَهُ، فَاسْتَهْدُونِي أَهْدِكُمْ. يَا عِبَادِي! كُلُّكُمْ جَائِعٌ إِلَّا مَنْ أَطْعَمْتَهُ، فَاسْتَطْعِمُونِي أُطْعِمْكُمْ. يَا عِبَادِي! كُلُّكُمْ عَارٍ إِلَّا مَنْ كَسَوْتَهُ، فَاسْتَكْسُمُونِي أَكْسُكُمْ. يَا عِبَادِي! إِنَّكُمْ تُخْطِئُونَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ، وَأَنَا أَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا؛ فَاسْتَغْفِرُونِي أَغْفِرْ لَكُمْ. يَا عِبَادِي! إِنَّكُمْ لَنْ تَبْلُغُوا ضُرِّي فَتَضُرُّونِي، وَلَنْ تَبْلُغُوا نَفْعِي فَتَنْفَعُونِي. يَا عِبَادِي! لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجَنَّتُمْ كَانُوا عَلَى أَنْفِي قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ، مَا زَادَ ذَلِكَ فِي مُلْكِي شَيْئًا. يَا عِبَادِي! لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجَنَّتُمْ كَانُوا عَلَى أَفْجَرِ قَلْبِ رَجُلٍ وَاحِدٍ مِنْكُمْ، مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِنْ مُلْكِي شَيْئًا. يَا عِبَادِي! لَوْ أَنَّ أَوْلَكُمْ وَآخِرَكُمْ وَإِنْسَكُمْ وَجَنَّتُمْ قَامُوا فِي صَعِيدٍ وَاحِدٍ، فَسَأَلُونِي، فَأَعْطَيْتُ كُلَّ وَاحِدٍ مَسْأَلَتَهُ، مَا نَقَصَ ذَلِكَ مِمَّا عِنْدِي إِلَّا كَمَا يَنْقُصُ الْمَخِيطُ إِذَا أُدْخِلَ الْبَحْرَ. يَا عِبَادِي! إِنَّمَا هِيَ أَعْمَالُكُمْ أُحْصِيهَا لَكُمْ، ثُمَّ

أَوْفِيكُمْ إِنَّا هَا؛ فَمَنْ وَجَدَ خَيْرًا فَلْيَحْمَدِ اللَّهَ، وَمَنْ وَجَدَ غَيْرَ ذَلِكَ
فَلَا يَلُومَنَّ إِلَّا نَفْسَهُ".
رَوَاهُ مُسْلِمٌ [رقم: 2577].

Ebu Dherr el Gifariu, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, transmeton se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم përcjell se Allahu i Lartmadhërishëm ka thënë:

"O robërit e Mi! Unë ia kam ndaluar Vetes padrejtësinë dhe e kam bërë të ndaluar edhe ndërmjet jush, andaj mos i bëni padrejtësi njëri-tjetrit. O robërit e Mi! Të gjithë ju jeni të humbur, përveç atij që Unë e udhëzoj, ndaj kërkomani udhëzimin, që t'ju përudh. O robërit e Mi! Të gjithë ju jeni të uritur, përveç atij që unë e ushqej, ndaj kërkomani ushqimin, që t'ju ushqej. O robërit e Mi! Të gjithë ju jeni të zhveshur, përveç atij që unë e pajis me veshmbathje, ndaj më kërkoni veshmbathje, që t'ju furnizoj me të. O robërit e Mi! Ju bëni gabime natë e ditë, ndërsa Unë i fal të gjitha mëkatet, ndaj më kërkoni falje, që t'ju fal. O robërit e Mi! Ju kurrë nuk do të arrini të më bëni

dëm e as që do të keni mundësi të më bëni dobi. O robërit e Mi, edhe po qe se të gjithë ju, i pari e i fundit, përfshirë njerëzit e xhinët, bëheni si njeriu më zemërmirë prej jush, kjo gjë aspak nuk do ta shtonte sundimin Tim. O robërit e Mi, edhe nëse të gjithë njerëzit e xhinët, fillim e mbarim, bëheni si njeriu më zemërprishur nga mesi juaj, kjo gjë as që do të pakonte sundimin Tim. O robërit e Mi, në qoftë se të gjithë njerëzit e xhinët, fund e krye, tubohen në një vend, më drejtohen me kërkesa e Unë ia jap gjithsecilit atë që kërkon, kjo nuk do të pakësonte asgjë nga ajo që gjendet tek Unë, respektivisht aq sa përthith gjilpëra kur futet në det. O robërit e Mi! Vërtet ato janë veprat tuaja, të cilat i ruaj e më pas jua shpërblej, kështu që, kushdo që gjen mirë, le ta falënderojë Allahun, ndërkaq, ai që gjen keq, le ta qortojë vetëm vetveten.”

E shënon Muslimi [numër 2577].

HADITHI I NJËZETEPËSTË

Pasanikët i morën të gjitha shpërblimet

عَنْ أَبِي ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَيضًا، أَنَّ نَاسًا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالُوا لِلنَّبِيِّ ﷺ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ذَهَبَ أَهْلُ الدُّثُورِ بِالْأَجُورِ؛ يُصَلُّونَ كَمَا نُصَلِّي، وَيَصُومُونَ كَمَا نَصُومُ، وَيَتَصَدَّقُونَ بِقُضُولِ أَمْوَالِهِمْ. قَالَ: "أَوَلَيْسَ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ مَا تَصَدَّقُونَ؟ إِنَّ بِكُلِّ تَسْبِيحَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلِّ تَكْبِيرَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلِّ تَحْمِيدَةٍ صَدَقَةٌ، وَكُلِّ تَهْلِيلَةٍ صَدَقَةٌ، وَأَمْرٌ بِمَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ، وَنَهْيٌ عَنِ مُنْكَرٍ صَدَقَةٌ، وَبِي بُضْعٍ أَحَدِكُمْ صَدَقَةٌ". قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيَأْتِي أَحَدُنَا شَهْوَتُهُ وَيَكُونُ لَهُ فِيهَا أَجْرٌ؟ قَالَ: "أَرَأَيْتُمْ لَوْ وَضَعَهَا فِي حَرَامٍ أَكَّانَ عَلَيْهِ وِزْرٌ؟ فَكَذَلِكَ إِذَا وَضَعَهَا فِي الْحَلَالِ، كَانَ لَهُ أَجْرٌ".

رَوَاهُ مُسْلِمٌ [رقم: 1006].

Gjithashtu, Ebu Dherri, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se disa shokë të të Dërguarit të Allahut, i thanë atij:

"O i Dërguari i Allahut! Pasanikët i morën të gjitha shpërblimet: falen siç falemi ne, agjërojnë siç agjërojmë ne, porse ata japin lëmoshë nga

pasuria që u tepron." I Dërguari tha: "A nuk jua ka mundësuar Allahu dhe juve të jepni lëmoshë?! Vërtet për çdo tesbih (thënia 'subhanallah') ka lëmoshë, për çdo tekbir (Allahu ekber) ka lëmoshë, për çdo tahmid (elhamdulillah) ka lëmoshë, për çdo tehlil (la ilahe il-lallah) ka lëmoshë, urdhërimi për mirë është lëmoshë dhe ndalimi nga e keqja është lëmoshë. Madje, edhe kur bëni marrëdhënie intime me gratë tuaja keni lëmoshë." Ata thanë: "O i Dërguari i Allahut! Edhe kur ndonjëri prej nesh shfryen epshet e veta paska shpërblim?!" Ai tha: "Ç'mendoni, sikur ta bënte këtë në mënyrë të ndaluar, a do të kishte mëkat? Vetëkuptohet se, kur e bën këtë në mënyrë të lejuar, ka shpërblim."

E shënon Muslimi [numër 1006].

HADITHI I NJËZETEGJASHTË

Për çdo nyje të trupit duhet të japim lëmoshë

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "كُلُّ سَلَامَى مِنَ النَّاسِ عَلَيْهِ صَدَقَةٌ، كُلَّ يَوْمٍ تَطْلُعُ فِيهِ الشَّمْسُ تَعْدِلُ بَيْنَ اثْنَيْنِ صَدَقَةٌ، وَتُعِينُ الرَّجُلَ فِي دَابَّتِهِ فَتَحْمِلُهُ عَلَيْهَا أَوْ تَرْفَعُ لَهُ عَلَيْهَا مَتَاعَهُ صَدَقَةٌ، وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ، وَبِكُلِّ خُطْوَةٍ تَمْشِيهَا إِلَى الصَّلَاةِ صَدَقَةٌ، وَتَمِيطُ الْأَدَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ".

رواه البُخَارِيُّ [رقم: 2989]، ومُسْلِمٌ [رقم: 1009].

Ebu Hurejra, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Për çdo nyje të trupit, sa herë që lind dielli, njeriu duhet të japë lëmoshë. Të pajtosh dy persona është lëmoshë, ta ndihmosh njeriun të hipë në kafshën e tij a t'ia vësh barrën mbi të është lëmoshë, fjala e mirë është lëmoshë, për çdo hap që e bën për të shkuar në namaz ka lëmoshë dhe për heqjen e pengesës nga rruga ka lëmoshë."

E shënojnë Buhariu [numër 2989] dhe Muslimi [numër 1009].

HADITHI I NJËZETESHTATË

Mirësi është sjellja e mirë

عَنْ النَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الْبِرُّ حُسْنُ الْخُلُقِ، وَالْإِيمُ مَا حَاكَ فِي صَدْرِكَ، وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ".
رواه مُسْلِمٌ [رقم: 2553].

وَعَنْ وَابِصَةَ بْنِ مَعْبَدٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: أَتَيْتَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "جِئْتَ تَسْأَلُ عَنِ الْبِرِّ؟" قُلْتُ: نَعَمْ. فَقَالَ: "اسْتَفْتِ قَلْبَكَ، الْبِرُّ مَا اطْمَأَنَّتَ إِلَيْهِ النَّفْسُ، وَاطْمَأَنَّ إِلَيْهِ الْقَلْبُ، وَالْإِيمُ مَا حَاكَ فِي النَّفْسِ وَتَرَدَّدَ فِي الصَّدْرِ، وَإِنْ أَفْتَاكَ النَّاسُ وَأَفْتَوْكَ".

حَدِيثٌ حَسَنٌ، رَوَيْنَاهُ فِي مُسْنَدِي الْإِمَامَيْنِ أَحْمَدَ بْنِ حَنْبَلٍ [227/4]، وَالِدَّارِمِي [246/2] بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ.

Nevas ibn Semani, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Mirësi është sjellja e mirë e mëkat ajo që të bren në zemër dhe nuk dëshiron të ta shohin njerëzit."

E shënon Muslimi [numër 2553].

Ndërkaq Uabisa ibn Mabedi, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, rrëfen: "Vajta tek i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم i cili më tha:

"Erdhe të më pyesësh për mirësinë?" Po, - i thashë. Më tha: "Pyete zemrën tënde. Mirësi është ajo me të cilën të qetësohet shpirti dhe zemra e mëkat ajo që të bren në shpirt dhe ta ngacmon kraharorin, edhe nëse njerëzit të thonë ndryshe."

Hadith *hasen*. E kemi transmetuar nga musnedët e dy imamëve: Ahmed ibn Hanbelit [4/227] dhe Darimiut [2/246], me zinxhir të mirë transmetuesish (*isnad hasen*).

HADITHI I NJËZETETETË

Amanet: kini frikë Allahun dhe jini të sjellshëm

عَنْ أَبِي نَجِيحٍ الْعُرْبَاضِ بْنِ سَارِيَةَ رضي الله عنه قَالَ: وَعَظَنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ مَوْعِظَةً وَجَلَّتْ مِنْهَا الْقُلُوبُ، وَذَرَفَتْ مِنْهَا الْعُيُونُ، فَقُلْنَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! كَأَنَّهَا مَوْعِظَةٌ مُودَّعٍ فَأَوْصِنَا، قَالَ: "أَوْصِيكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ، وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ تَأَمَّرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ، فَإِنَّهُ مَنْ يَعِشْ مِنْكُمْ فَسَيَرَى اخْتِلَافًا كَثِيرًا، فَعَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ، عَضُوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِدِ، وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ؛ فَإِنَّ كُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ".

رواه أبو داود [رقم: 4607]، والترمذي [رقم: 266] وقال: حديث حسن صحيح.

Ebu Nexhih Irbad ibn Sarije, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, ka thënë:

"I Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم na këshilloi me disa fjalë që na i tronditën zemrat e na i përlotën sytë. Atëherë ne i thamë: "O i Dërguari i Allahut, këto fjalë po na duken sikur janë këshillë lamtumirëse, ndaj na porosit!" Ai tha: "Ju

porosis të keni frikë Allahun dhe të jeni të dëgjueshëm e të bindur, edhe nëse ju bëhet prijës ndonjë rob, sepse ai që jeton më gjatë nga ju do të shohë kundërshti të shumta, andaj kapuni fort pas traditës sime dhe traditës së kalifëve të drejtë e të përudhur, shtrëngojeni me dhëmballë dhe ruajuni nga gjërat e shpikura, ngase çdo bidat është lajthitje."

E shënojnë Ebu Davudi [numër 4607] dhe Tirmidhiu [numër 266], i cili thotë se ky hadith është *hasen-sahih*.

HADITHI I NJËZETENËNTË

Ta adhurosh Allahun pa i shoqëruar asgjë në adhurim

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ رضي الله عنه قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ يُدْخِلُنِي الْجَنَّةَ وَيُبَاعِدُنِي مِنَ النَّارِ، قَالَ: "لَقَدْ سَأَلْتَ عَنْ عَظِيمٍ، وَإِنَّهُ لَيْسِيرٌ عَلَيَّ مَنْ يَسْرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ: تَعْبُدُ اللَّهَ لَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا، وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِي الزَّكَاةَ، وَتَصُومُ رَمَضَانَ، وَتُحُجُّ الْبَيْتَ، ثُمَّ قَالَ: أَلَا أَدُلُّكَ عَلَى أَبْوَابِ الْحَيْرِ؟ الصَّوْمُ جُنَّةٌ، وَالصَّدَقَةُ تُطْفِئُ الْحَطِيئَةَ كَمَا يُطْفِئُ الْمَاءُ النَّارَ، وَصَلَاةُ الرَّجُلِ فِي جَوْفِ اللَّيْلِ"، ثُمَّ تَلَا: ﴿تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ﴾ حَتَّى بَلَغَ ﴿يَعْمَلُونَ﴾، ثُمَّ قَالَ: "أَلَا أُخْبِرُكَ بِرَأْسِ الْأَمْرِ وَعَمُودِهِ وَدُرُودِ سَنَامِهِ؟" قُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: "رَأْسُ الْأَمْرِ الْإِسْلَامُ، وَعَمُودُهُ الصَّلَاةُ، وَدُرُودُهُ سَنَامِهِ الْجِهَادُ"، ثُمَّ قَالَ: "أَلَا أُخْبِرُكَ بِمَلَكَ ذَلِكَ كُلِّهِ؟" فَقُلْتُ: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ! فَأَخَذَ بِلِسَانِهِ وَقَالَ: "كُفَّ عَلَيْكَ هَذَا". قُلْتُ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ وَإِنَّا لَمَوَآخِدُونَ بِمَا نَتَكَلَّمُ بِهِ؟ فَقَالَ: "نَكَلَّتْكَ أُمَّكَ وَهَلْ يَكُفُّ النَّاسَ عَلَى وُجُوهِهِمْ - أَوْ قَالَ عَلَى مَنَاخِرِهِمْ - إِلَّا حَصَائِدُ أَلْسِنَتِهِمْ؟!".

رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ [رقم: 2616] وَقَالَ: حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ.

Muadh ibn Xhebeli, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, tregon se ka thënë:

*"O i Dërguari i Allahut! Më trego një punë që më çon në Xhenet dhe më largon nga Zjarri!" Ai tha: "Vërtet ke pyetur për një çështje të madhe, që është e lehtë vetëm për atë të cilit Allahu ia lehtëson: ta adhurosh Allahun pa i shoqëruar asgjë në adhurim, ta falësh namazin, ta japësh zekatin, ta agjërosh Ramazanin dhe ta kryesh haxhillëkun." Pastaj tha: "A dëshiron të të udhëzoj drejt dyerve të së mirës? Agjërimi është mburojë, lëmosha i shlyen mëkatet siç e shuan uji zjarrin dhe namazi i njeriut në thellësinë e natës." Pastaj lexoi: "**Ata ngrihen nga shtrati, i luten Zotit të tyre me frikë e shpresë dhe japin nga ajo që iu kemi dhënë Ne. Askush nuk di se çfarë gëzimesh janë fshehur për ata (në jetën tjetër), si shpërblim për punët e mira që kanë bërë.**" (Kuran 32:16-17) Më pas tha: "A të të tregoj për kreun, shtyllën dhe kulmin e çështjes?" Thashë: "Gjithsesi, o i Dërguari i Allahut." Ai tha: "Kreu i çështjes është Islami, shtylla e saj është namazi, kurse kulmi është xhihadi." Më tej shtoi: "A dëshiron të të tregoj*

për atë që i mbërthen të gjitha këto?" Unë thashë: "Patjetër, o i Dërguari i Allahut." Ai e kapi gjuhën e vet dhe tha: "Ruaje këtë!" Atëherë i thashë: "O i Dërguari i Allahut, a edhe për atë që themi u marrkemi në llogari?!" Ai më tha: "Mos të pastë nëna, o Muadh! S'e ditke se njerëzit do të hidhen me fytyrë (në Zjarr) vetëm për shkak të asaj që korrin me gjuhët e tyre?!"

E shënon Tirmidhiu [numër 2616] dhe thotë se ky hadith është *hasen-sahih*.

HADITHI I TRIDHJETË

Allahu i Lartësuar caktoi për ju detyra, ndaj mos i humbni ato

عَنْ أَبِي ثَعْلَبَةَ الْحُشَنِيِّ جُرْثُومِ بْنِ نَاشِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ قَالَ:
"إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى فَرَضَ فَرَائِضَ فَلَا تُضَيِّعُوهَا، وَحَدَّ حُدُودًا فَلَا
تَعْتَدُوهَا، وَحَرَّمَ أَشْيَاءَ فَلَا تَنْتَهِكُوهَا، وَسَكَتَ عَنْ أَشْيَاءَ رَحْمَةً لَكُمْ
غَيْرَ نِسْيَانٍ فَلَا تَبْحَثُوا عَنْهَا".

حَدِيثٌ حَسَنٌ، رَوَاهُ الدَّارِقُطِيُّ فِي "سَنَنِهِ" [184/4]، وَغَيْرُهُ.

Ebu Thalebe el Husheni Xhurthum ibn Nashibi, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Allahu i Lartësuar ka caktuar për ju detyra, andaj mos i shpërfillni, ka vënë kufij, ndaj mos i tejkaloni, ka ndaluar disa gjëra, kështu që mos i shkëlni, si dhe ka heshtur kundrejt disa gjërave në shenjë mëshire për ju e jo për shkak të harresës, prandaj mos i gjurmoni."

Hadith *hasen*. E shënon Darakutniu në sunenin e tij [4/184] dhe disa të tjerë.

HADITHI I TRIDHJETENJËTË

Mos e lakmo dynjanë, që të të dojë Allahu

عَنْ أَبِي الْعَبَّاسِ سَهْلِ بْنِ سَعْدِ السَّاعِدِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! ذُلَّنِي عَلَى عَمَلٍ إِذَا عَمَلْتُهُ أَحَبَّنِي اللَّهُ وَأَحَبَّنِي النَّاسُ؛ فَقَالَ: "ارْزُقْ فِي الدُّنْيَا يُحِبُّكَ اللَّهُ، وَارْزُقْ فِيمَا عِنْدَ النَّاسِ يُحِبُّكَ النَّاسُ".

حديث حسن، رواه ابن ماجه [رقم:4102]، وَعَيَّرُهُ بِأَسَانِيدَ حَسَنَةٍ.

Ebul Abas Sehl ibn Sad es Saidiu, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, tregon se një njeri erdhi te Pejgamberi صلی اللہ علیہ وسلم dhe tha:

"O i Dërguari i Allahut! Mësoma një punë që, nëse e bëj, do të më dojë edhe Allahu, edhe njerëzit!" Ai i tha: "Mos e lakmo dynjanë, që të të dojë Allahu dhe mos e lakmo atë që është në duart e njerëzve, që të të duan njerëzit!"

Hadith *hasen*. E shënon Ibn Maxhe [numër 4102] dhe disa të tjerë me zinxhirë të mirë transmetuesish.

HADITHI I TRIDHJETEDYTË

S'ka dëm e as dëmtim

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ سَعْدِ بْنِ مَالِكِ بْنِ سِنَانَ الْخُدْرِيِّ رضي الله عنه أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: "لَا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ".

حَدِيثٌ حَسَنٌ، رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهَ [رقم: 2341]، وَالدَّارِقُطَنِيُّ [228/4]، وَعَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْعُودٍ. وَرَوَاهُ مَالِكٌ [746/2] فِي "الْمَوْطَأِ" عَنْ عَمْرِو بْنِ يَحْيَى عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ ﷺ مُرْسَلًا، فَأَسْقَطَ أَبُو سَعِيدٍ، وَلَهُ طَرُقٌ يُقْوَى بَعْضُهَا بَعْضًا.

Ebu Seid Sad ibn Malik ibn Sinan el Hudriu, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"S'ka dëm e as dëmtim."

Hadith *hasen*. Këtë hadith e shënojnë Ibn Maxhe [numër 2341], Darakutniu [4/228]. E shënon edhe Maliku në *El Muveta* [2/746], duke e përcjellë nga Amër ibn Jahja, ky nga babai i tij e ky nga Pejgamberi صلى الله عليه وسلم në mënyrë *mursel*, pa e përmendur Ebu Seidin. Ka dhe rrugë të tjera transmetimi, të cilat e përforcojnë njëra-tjetrën.

HADITHI I TRIDHJETETRETË

Pretenduesi ka për detyrë të sjellë dëshmi, kurse ai që mohon duhet të betohet

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: "لَوْ يُعْطَى
النَّاسُ بِدَعْوَاهُمْ لَادَّعَى رِجَالٌ أَمْوَالَ قَوْمٍ وَدِمَاءَهُمْ، لَكِنَّ الْبَيِّنَةَ عَلَى
الْمُدَّعِي، وَالْيَمِينَ عَلَى مَنْ أَنْكَرَ."
حَدِيثٌ حَسَنٌ، رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي "السنن" [252/10]، وَغَيْرُهُ
هَكَذَا، وَبَعْضُهُ فِي "الصَّحِيحِينَ".

Ibn Abasi, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell
se i Dërguari i Allahut ﷺ ka thënë:

*"Po t'u jepej njerëzve në bazë të pretendimeve
të tyre, do të kishte të atillë që do të
pretendonin pasurinë dhe gjakun e të tjerëve,
andaj pretenduesi ka për detyrë të sjellë dëshmi,
kurse ai që mohon duhet të betohet."*

Hadith *hasen*. E shënon Bejhakiu në sunenin e
tij [10/252] dhe disa të tjerë me këtë tekst,
ndërsa një pjesë gjendet në dy Sahihët.

HADITHI I TRIDHJETEKATËRT

Kushdo që sheh ndonjë të keqe, le ta ndryshojë me dorën e tij

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ، وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ".
رَوَاهُ مُسْلِمٌ [رقم: 49].

Nga Ebu Seid el Hudriu, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcillet se e ka dëgjuar të Dërguarin e Allahut صلى الله عليه وسلم duke thënë:

"Kushdo që sheh ndonjë të keqe, le ta ndryshojë me dorën e tij, e, nëse nuk mundet, atëherë me gjuhën e tij, e, nëse nuk mundet as kështu, atëherë me zemrën e tij, por ky është imani më i dobët."

E shënon Muslimi [numër 49].

HADITHI I TRIDHJETESTË

Mos kini zili ndaj njëri-tjetrit, mos e mashtroni njëri-tjetrin...

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضي الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: "لَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَنَاجَشُوا، وَلَا تَبَاعَضُوا، وَلَا تَدَابِرُوا، وَلَا يَبِعْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَيْعِ بَعْضٍ، وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا، الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ، لَا يَظْلِمُهُ، وَلَا يَخْذُلُهُ، وَلَا يَكْذِبُهُ، وَلَا يَحْقِرُهُ، التَّقْوَى هَاهُنَا، وَيُشِيرُ إِلَى صَدْرِهِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ، بِحَسْبِ امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ، كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ: دَمُهُ وَمَالُهُ وَعِرْضُهُ".
رواهُ مُسْلِمٌ [رقم: 2564].

Ebu Hurejra, Allahu qoftë i kënaqur me të!,
përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Mos kini zili ndaj njëri-tjetrit, mos e mashtroni njëri-tjetrin, mos e urreni njëri-tjetrin, mos ia ktheni shpinën njëri-tjetrit, mos ndërhyjni në shitblerjen e tjetrit. Bëhuni robër të Allahut, vëllezër të vërtetë. Muslimani është vëlla i muslimanit: nuk i bën padrejtësi, nuk e tradhton, nuk e gënjen e as nuk e poshtëron. Devotshmëria është këtu." - këtë e tha tri herë,

duke bërë me shenjë në gjoksin e tij. "I mjafton si e keqe njeriut ta përulë vëllanë e vet musliman. Kundrejt muslimanit muslimani në tërësi është i paprekshëm: gjaku, pasuria dhe nderi i tij."

E shënon Muslimi [numër 2564].

HADITHI I TRIDHJETEGJASHTË

Kush ia largon një brengë besimtarit...

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ نَفَسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ، يَسَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِمًا سَتَرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِي عَوْنِ أَحِيهِ، وَمَنْ سَلَكَ طَرِيقًا يَلْتَمِسُ فِيهِ عِلْمًا سَهَّلَ اللَّهُ لَهُ بِهِ طَرِيقًا إِلَى الْجَنَّةِ، وَمَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بُيُوتِ اللَّهِ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ، وَيَتَدَارَسُونَهُ فِيمَا بَيْنَهُمْ؛ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ، وَعَشِيَتْهُمْ الرَّحْمَةُ، وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِيمَنْ عِنْدَهُ، وَمَنْ أَبْطَأَ بِهِ عَمَلُهُ لَمْ يُسْرَعْ بِهِ نَسْبُهُ".

رواه مُسْلِمٌ [رقم: 2699] بهذا اللفظ.

Ebu Hurejra, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*,
përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

"Atij që ia largon besimtarit një brengë të kësaj bote, Allahu do t'ia largojë një brengë të Ditës së Kiametit. Kurse kush ia lehtëson ndonjë vështirësi atij që ka, Allahu do t'ia lehtësojë në

këtë botë dhe në të amshueshmen. Atij që ia mbulon të metat ndonjë muslimani, Allahu do t'ia mbulojë të metat e tij në këtë botë dhe në tjetrën. Allahu i ndihmon robët për aq kohë sa ky i ndihmon vëllait të vet. Atij që merr rrugë për të nxënë dije, Allahu do t'ia lehtësojë rrugën për në Xhenet. Sa herë që mbledhet një grup njerëzish në ndonjë shtëpi të Allahut (xhami) për ta lexuar dhe për ta studiuar Librin e Allahut ndërmjet vete, mbi ta zbret qetësia, i mbulon mëshira dhe i përmend Allahu tek ata që janë pranë Tij. Atë që e lë prapa vepra e tij, nuk do ta çojë përpara prejardhja e tij."

E shënon Muslimi [numër 2699] me këtë tekst.

HADITHI I TRIDHJETESHTATË

Allahu i ka caktuar veprat e mira dhe ato të këqija

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِيمَا يَرْوِيهِ عَنْ رَبِّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى، قَالَ: "إِنَّ اللَّهَ كَتَبَ الْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ، ثُمَّ بَيَّنَّ ذَلِكَ، فَمَنْ هَمَّ بِحَسَنَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمَلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عِنْدَهُ عَشْرَ حَسَنَاتٍ إِلَى سَبْعِمِائَةٍ ضِعْفٍ إِلَى أَضْعَافٍ كَثِيرَةٍ، وَإِنْ هَمَّ بِسَيِّئَةٍ فَلَمْ يَعْمَلْهَا كَتَبَهَا اللَّهُ عِنْدَهُ حَسَنَةً كَامِلَةً، وَإِنْ هَمَّ بِهَا فَعَمَلَهَا كَتَبَهَا اللَّهُ سَيِّئَةً وَاحِدَةً".
رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ [رقم: 6491]، وَمُسْلِمٌ [رقم: 131]، فِي "صَحِيحَيْهِمَا" بِهَذِهِ الْحُرُوفِ.

Ibn Abasi, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, transmeton se i Dërguari i Allahut ^{صلى الله عليه وسلم} përcjell se Allahu i Lartmadhëreshëm ka thënë:

"Me të vërtetë, Allahu i ka caktuar veprat e mira dhe ato të këqija, pastaj i ka sqaruar. Nëse dikush dëshiron të bëjë ndonjë vepër të mirë, por nuk e bën, Allahu ia shkruan një shpërblim të plotë. Mirëpo, nëse dëshiron ta bëjë atë dhe e

bën, Allahu ia shkruan dhjetë shpërblime, madje ia shton deri në shtatëqind fish, bile-bile edhe më shumë se kaq. Ndërkaq, nëse dëshiron të kryejë ndonjë vepër të keqe, por nuk e bën, Allahu ia shkruan një shpërblim të plotë. Por, nëse dëshiron ta kryejë atë dhe e kryen, atëherë Allahu ia shkruan vetëm një të keqe."

E shënojnë Buhariu [numër 6491] dhe Muslimi [numër 131] në dy Sahihët e tyre me këtë tekst.

HADITHI I TRIDHJETETETË

Unë i kam shpallur luftë atij që armiqëson ndonjë rob Timin

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى قَالَ: "مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالْحَرْبِ، وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُهُ عَلَيْهِ، وَلَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِي يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِي يُبْصِرُ بِهِ، وَيَدَهُ الَّتِي يَبْطِشُ بِهَا، وَرِجْلَهُ الَّتِي يَمْشِي بِهَا، وَلَئِنْ سَأَلَنِي لِأَعْطَيْتُهُ، وَلَئِنْ اسْتَعَادَنِي لِأَعِيدَنَّهُ".

رواه البخاري [رقم: 6502].

Ebu Hurejra, Allahu qoftë i kënaqur me të!,
përcjell se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka treguar se
Allahu i Lartësuar ka thënë:

*"Unë i kam shpallur luftë atij që armiqëson
ndonjë rob Timin. Gjërat më të dashura tek Unë
e me të cilat më afrohet robi janë ato që ia kam
obliguar. Ai vazhdon të më afrohet me vepra
vullnetare derisa ta dua, e, kur ta dua, i bëhem
dëgjimi me të cilin dëgjon, shikimi me të cilin
sheh, dora me të cilën prek dhe këmba me të*

*cilën ecën. Nëse më kërkon diçka, ia jap dhe,
nëse më kërkon mbrojtje, e mbroj."*

E shënon Buhariu [numër 6502].

HADITHI I TRIDHJETENËTË

**Allahu ia ka falur umetit tim gabimet që i
bëjnë pa qëllim dhe nga harresa**

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ: "إِنَّ اللَّهَ
بِجَاوَزِ لِي عَنْ أُمَّتِي الْخَطَأَ وَالنَّسْيَانَ وَمَا اسْتَكْرَهُوا عَلَيْهِ".
حَدِيثٌ حَسَنٌ، رَوَاهُ ابْنُ مَاجَهَ [رقم: 2045]، وَالْبَيْهَقِيُّ فِي "السنن"
[رقم: 7].

Ibn Abasi, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell
se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

*"Me të vërtetë, Allahu ia ka falur umetit tim
gabimet që i bën pa qëllim, gabimet që i bën
nga harresa dhe ato që i bëjnë duke qenë të
detyruar (nga të tjerët)."*

Hadith *hasen*.

E shënojnë Ibn Maxhe [numër 2045] dhe
Bejhakiu në sunenin e tij [numër 7].

HADITHI I DYZETË

Jeto në dynja si të ishe i huaj a kalimtar rruge

عَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: أَخَذَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِمَنْكِبِي، وَقَالَ: "كُنْ فِي الدُّنْيَا كَأَنَّكَ غَرِيبٌ أَوْ عَابِرُ سَبِيلٍ". وَكَانَ ابْنُ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا يَقُولُ: إِذَا أَمْسَيْتَ فَلَا تَنْتَظِرِ الصَّبَاحَ، وَإِذَا أَصْبَحْتَ فَلَا تَنْتَظِرِ الْمَسَاءَ، وَخُذْ مِنْ صِحَّتِكَ لِمَرْضِكَ، وَمِنْ حَيَاتِكَ لِمَوْتِكَ.

رواه البخاري [رقم: 6416].

Ibn Omeri, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, ka thënë: "Një ditë i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ma vendoi dorën mbi supe dhe më tha:

"Jeto në dynja si të ishe i huaj a kalimtar rruge."

Ndërkaq, Ibn Omeri, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, thoshte:

"Kur të ngrysesh, mos e prit mëngjesin dhe, kur të gdhihesh, mos e prit mbrëmjen. Shfrytëzoje shëndetin para se të sëmuresh dhe shfrytëzoje jetën para se të të vijë vdekja."

E shënon Buhariu [numër 6416].

HADITHI I DYZETENJËTË

**Nuk ka besuar plotësisht ai që nuk i ka
dëshirat në përputhje me atë që kam ardhur**

عَنْ أَبِي مُحَمَّدٍ عَبْدَ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو بْنِ الْعَاصِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ:
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: "لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يَكُونَ هَوَاهُ تَبَعًا لِمَا
جِئْتُ بِهِ".

حَدِيثٌ حَسَنٌ صَحِيحٌ، رَوَيْنَاهُ فِي كِتَابِ "الْحُجَّةِ" بِإِسْنَادٍ صَحِيحٍ.

Ebu Muhamed Abdullah ibn Amër ibnul Asi,
Allahu qoftë i kënaqur me të!, përcjell se i
Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

*"Nuk ka besuar plotësisht ai që nuk i ka dëshirat
në përputhje me atë që kam ardhur."*

Ky hadith është *hasen-sahih* dhe e kemi shënuar
në librin "El-Huxheh" me sened (zinxhir) *sahih*.

HADITHI I DYZETEDYTË

O bir i Ademit, sa herë që më lut e shpreson tek Unë...

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: "يَا ابْنَ آدَمَ! إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ وَلَا أُبَالِي، يَا ابْنَ آدَمَ! لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ ثُمَّ اسْتَعَفَرْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ، يَا ابْنَ آدَمَ! إِنَّكَ لَوْ أَتَيْتَنِي بِطُرَابِ الْأَرْضِ خَطَايَا تَمَّ لَعَيْتَنِي لَا تُشْرِكُ بِي شَيْئًا لِأَتَيْتُكَ بِطُرَابِهَا مَغْفِرَةً".
رواه الترمذي [رقم: 3540]، وقال: حديث حسن صحيح.

Nga Enes ibn Maliku, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcillet se e ka dëgjuar të Dërguarin e Allahut صلى الله عليه وسلم duke thënë:

"Allahu i Lartësuar ka thënë: "O bir i Ademit, sa herë që më lut e shpreson tek Unë, do të t'i fal ato që ke bërë dhe s'e kam dert. O bir i Ademit, nëse gjynahet e tua arrijnë kupën e qiellit, porse pastaj më kërkon falje, Unë do të të fal. O bir i Ademit, nëse ti më vjen me gabime sa Toka, por më takon duke mos më shoqëruar asgjë në adhurim, Unë do të të vij me po aq falje."

E shënon Tirmidhiu [numër 3540] dhe thotë se ky hadith është *hasen-sahih*.

HADITHI I DYZETETRETË

Jepjani pjesën e trashëgimisë së përcaktuar (në Kuran) atyre që u takon hisja

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: "أَحْمُوا
الْفُرَائِضَ بِأَهْلِهَا، فَمَا أَبْقَتِ الْفُرَائِضُ فَلَأُوْىَ رَجُلٍ ذَكَرٍ".
رواه البخاري [رقم: 6732]، ومسلم [رقم: 1615].

Ibn Abasi, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell
se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

*"Jepjani pjesën e trashëgimisë së përcaktuar (në
Kuran) atyre që u takon ajo hise, kurse pjesa e
mbetur i takon mashkullit më të afërm të të
ndjerit."*

E shënojnë Buhariu [numër 6732] dhe Muslimi
[numër 1615].

HADITHI I DYZETEKATËRT

**Për shkak të gjidhënies ndalohej ajo që
ndalohej për shkak të lidhjes së gjakut**

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "الرِّضَاعَةُ تُحَرِّمُ مَا تُحَرِّمُ الْوِلَادَةُ".

رواه البخاري [رقم: 2646]، ومسلم [رقم: 1444].

Aishja, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se
i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم ka thënë:

*"Për shkak të gjidhënies ndalohej ajo që
ndalohej për shkak të lindjes (lidhjes së gjakut)."*

E shënojnë Buhariu [numër 2646] dhe Muslimi
[numër 1444].

HADITHI I DYZETEPESTË

Allahu dhe i Dërguari e kanë ndaluar tregtimin e alkoolit

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ عَامَ الْفَتْحِ وَهُوَ بِمَكَّةَ يَقُولُ: "إِنَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ حَرَّمَ بَيْعَ الْخَمْرِ وَالْمَيْتَةِ وَالْخِنْزِيرِ وَالْأَصْنَامِ"، فَقِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ شُحُومَ الْمَيْتَةِ فَإِنَّهَا يُطْلَى بِهَا السُّنْفُنُ، وَيُدْهَنُ بِهَا الْجُلُودُ، وَيَسْتَصْبَحُ بِهَا النَّاسُ؟ فَقَالَ: "لَا، هُوَ حَرَامٌ"، ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عِنْدَ ذَلِكَ: "قَاتَلَ اللَّهُ الْيَهُودَ، إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْهِمُ الشُّحُومَ، فَأَجْمَلُوهُ، ثُمَّ بَاعُوهُ، فَأَكَلُوا ثَمَنَهُ".

رواه البخاري [رقم: 2236]، ومسلم [رقم: 1581].

Xhabiri, Allahu qoftë i kënaqur me të!, tregon se vitin e çlirimit të Mekës e ka dëgjuar të Dërguarin e Allahut صلى الله عليه وسلم duke thënë:

"Allahu dhe i Dërguari i Tij e kanë ndaluar tregtimin e alkoolit, kafshëve të ngordhura, derrave dhe idhujve." Njerëzit e pyetën: "O i Dërguari i Allahut! Po dhjami i kafshëve të ngordhura, a është i lejuar, pasi që ne e

përdorim për lyerjen e anijeve dhe të lëkurave, e disa njerëz e përdorin për kandila ndriçimi?" Ai tha: "Jo, ai është i ndaluar." Pastaj i Dërguari i Allahut ﷺ shtoi: "Allahu i vraftë çifutët! Allahu ua pati ndaluar dhjamin (e kafshëve), por, megjithatë, ata e shkrinin dhjamin dhe e shisnin, duke ngrënë kështu fitimin e tij."

E shënojnë Buhariu [numër 2236] dhe Muslimi [numër 1581].

HADITHI I DYZETEGJASHTË

Çdo lëndë dehëse është haram

عَنْ أَبِي بُرْدَةَ عَنْ أَبِيهِ عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ رضي الله عنه أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم بَعَثَهُ إِلَى الْيَمَنِ، فَسَأَلَهُ عَنْ أَشْرِيَةٍ تُصْنَعُ بِهَا، فَقَالَ: "وَمَا هِيَ؟" قَالَ: الْبِتْعُ وَالْمِزْرُ، فَقِيلَ لِأَبِي بُرْدَةَ: مَا الْبِتْعُ؟ قَالَ: نَبِيذُ الْعَسَلِ، وَالْمِزْرُ نَبِيذُ الشَّعِيرِ، فَقَالَ: "كُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ".

رواه البخاري [رقم: 4343].

Ebu Burde përcjell nga babai i tij e ky nga Ebu Musa el Eshariu, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, se i Dërguari i Allahut صلى الله عليه وسلم e kishte dërguar atë në Jemen, ndërsa ky e kishte pyetur për disa pije që prodhoheshin atje.

I Dërguari e pyeti: "Cilat janë ato?" Ky ia ktheu: Bitëi dhe mizri. Njerëzit e pyetën Ebu Burden: "Ç'është bitëi?" Ai iu përgjigj: "Bitëi është pije alkoolike (prodhuar) nga mjalti, kurse mizri pije alkoolike (prodhuar) nga elbi." Atëherë i Dërguari صلى الله عليه وسلم tha: "Çdo lëndë dehëse është haram."

E shënon Buhariu [numër 4343].

HADITHI I DYZETESHTATË

Ena më e keqe që mbush njeriu është vetë barku i tij

عَنْ الْمُقَدَّامِ بْنِ مَعْدِيكَرِبَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ: "مَا مَلَأَ آدَمِيٌّ وَعَاءً شَرًّا مِنْ بَطْنٍ، بِحَسْبِ ابْنِ آدَمَ أُكْلَاتُ يُقَمِّنَ صُلْبَهُ، فَإِنْ كَانَ لَا مَحَالَةَ، فَتُلْتُ لِطَعَامِهِ، وَتُلْتُ لِشَرَابِهِ، وَتُلْتُ لِنَفْسِهِ".

رَوَاهُ أَحْمَدُ [4/132]، وَالتِّرْمِذِيُّ [رقم: 2380]، وَابْنُ مَاجَةَ [رقم: 3349]، وَقَالَ التِّرْمِذِيُّ: حَدِيثٌ حَسَنٌ.

El Mikdad ibn Madijekribi, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, tregon se e ka dëgjuar të Dërguarin e Allahut صلى الله عليه وسلم duke thënë:

"Ena më e keqe që mbush njeriu është vetë barku i tij. Atij i mjaftojnë ca kafshata që ta mbajë trupin, por, në qoftë se patjetër, atëherë le ta lërë një të tretën për ushqim, një të tretën për pije dhe një të tretën për frymëmarrje."

E shënojnë Ahmedi [4/132], Tirmidhiu [numër 2380] dhe Ibn Maxhe [numër 3349].

Tirmidhiu thotë se ky hadith është *hasen*.

HADITHI I DYZETETETË

Kush i ka këto katër cilësi, është hipokrit

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ قَالَ: "أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا، وَإِنْ كَانَتْ خَصْلَةً مِنْهُنَّ فِيهِ كَانَتْ فِيهِ خَصْلَةً مِنَ النِّفَاقِ حَتَّى يَدْعَوْهَا: مَنْ إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ، وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ، وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ."

رواه البخاري [رقم: 34]، ومسلم [رقم: 58].

Abdullah ibn Amri, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se i Dërguari i Allahut صلی اللہ علیہ وسلم ka thënë:

"Kush i ka këto katër cilësi, është hipokrit, por, nëse e ka vetëm ndonjërin prej tyre, atëherë ai ka cilësi hipokriti derisa ta lërë atë: "Kur flet, gënjen; kur premtun, e thyen fjalën e dhënë; kur grindet, tejkalon kufijtë dhe, kur bën marrëveshje, tradhton."

E shënojnë Buhariu [numër 34] dhe Muslimi [numër 58].

HADITHI I DYZETENËNTË

Sikur të mbështeteshit në Allahun denjësisht...

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَوْ أَنَّكُمْ تَوَكَّلْتُمْ عَلَى اللَّهِ حَقَّ تَوَكُّلِهِ لَرَزَقْنَاكُمْ كَمَا يَرْزُقُ الطَّيْرَ تَعْدُو جِمَاصًا وَتَرُوحُ بِطَانًا".
رواهُ أَحْمَدُ [رقم: 205]، وَالتِّرْمِذِيُّ [رقم: 2344]، وَالتَّسَائِيُّ فِي
"الْكُبْرَى" كَمَا فِي "التُّحْفَةِ" [79/8]، وَابْنُ مَاجَةَ [رقم: 4164]،
وَصَحَّحَهُ ابْنُ حِبَّانَ [رقم: 730]، وَالْحَاكِمُ [رقم: 418]، وَقَالَ
التِّرْمِذِيُّ: حَسَنٌ صَحِيحٌ.

Omer ibnul Hatabi, *Allahu qoftë i kënaqur me të!*, përcjell se i Dërguari i Allahut صلی اللہ علیہ وسلم ka thënë:

"Sikur të mbështeteshit në Allahun denjësisht, do t'ju furnizonte siç i furnizon zogjtë: gdhihen barkzbratur, por kthehen barkplotë."

E shënojnë Ahmedi [numër 205], Tirmidhiu [numër 2344], Nesaiu në "El Kubra" si dhe në "Et Tuhfeh" [8/79] dhe Ibn Maxhe [numër

4164]. Ndërkaq, Ibn Hibani [numër 730] dhe Hakimi [numër 418] e kanë cilësuar si *sahih*.

Tirmidhiu thotë se ky hadith është *hasen-sahih*.

HADITHI I PESËDHJETË

Le të jetë gjuha jote gjithnjë e njomë nga përmendja e Allahut

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُسْرِ قَالَ: أَتَى النَّبِيَّ ﷺ رَجُلٌ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ
إِنَّ شَرَائِعَ الْإِسْلَامِ قَدْ كَثُرَتْ عَلَيْنَا، فَبَابُ نَتَمَسَّكَ بِهِ جَامِعٌ؟ قَالَ:
"لَا يَزَالُ لِسَانُكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ".

رواه أحمد [رقم: 188 و 190].

Abdullah ibn Busri tregon:

"Një njeri vajti te Pejgamberi ﷺ dhe i tha: "O i Dërguari i Allahut, ligjet e Islamit janë bërë shumë, ndaj na trego ndonjë çështje përmbledhëse, që të kapemi pas saj!" Ai tha: "Le të jetë gjuha jote gjithnjë e njomë nga përmendja e Allahut të Madhërishëm."

E shënon Ahmed i [numër 188 dhe 190].

PËRMBAJTJA

HADITHI I PARË	3
Veprat vlerësohen sipas qëllimeve.....	3
HADITHI I DYTË	5
Ardhja e Xhibrilit për t'ua mësuar muslimanëve çështjet e fesë.....	5
HADITHI I TRETË.....	9
Islami është ndërtuar mbi pesë shtylla.....	9
HADITHI I KATËRT	10
Të gjithë formohen në mitrën e nënës.....	10
HADITHI I PESTË.....	12
Çdo shpikje në fe është e refuzuar	12
HADITHI I GJASHTË	13
Hallalli dhe harami janë të qartë	13
HADITHI I SHTATË	15
Feja është çiltërsi	15
HADITHI I TETË.....	16
Njerëzit do t'i luftoj derisa.....	16
HADITHI I NËNTË.....	17
Largohuni prej saj	17
HADITHI I DHJETË	18
Allahu është i Mirë dhe e pranon vetëm të mirën.....	18
HADITHI I NJËMBËDHJETË	20
Lëre të dyshimtën, qasju të sigurtës.....	20
HADITHI I DYMBËDHJETË.....	21
Ndër shenjat e Islamit të mirë të një njeriu.....	21
HADITHI I TREMBËDHJETË	22

S'ke iman pa ia dashur vëllait atë që ia do vetes	22
HADITHI I KATËRMBËDHJETË.....	23
Gjaku i muslimanit është i lejuar vetëm në tri raste.....	23
HADITHI I PESËMBËDHJETË	24
Le të flasë vetëm mirë ai që beson në Allahun dhe në Ditën e Fundit	24
HADITHI I GJASHTËMBËDHJETË.....	25
Mos u zemëro!.....	25
HADITHI I SHTATËMBËDHJETË.....	26
Allahu ka urdhëruar për mirësi në çdo gjë	26
HADITHI I TETËMBËDHJETË	27
Kije frikë Allahun kudo që të jesh	27
HADITHI I NËNTËMBËDHJETË	28
Ruaje Allahun, që Ai të të ruajë ty	28
HADITHI I NJËZETË	31
Po s'u turpërove, bëj ç'të duash	31
HADITHI I NJËZETENJËTË	32
Thuaj: 'Besova në Allahun' dhe kapu fort.....	32
HADITHI I NJËZETEDYTË.....	33
Nëse i fal namazet e detyrueshme dhe e agjëroj Ramazanin... ..	33
HADITHI I NJËZETETRETË	34
Pastërtia është gjysma e besimit.....	34
HADITHI I NJËZETEKATËRT.....	36
O robërit e mi! Unë ia kam ndaluar Vetes padrejtësinë.....	36
HADITHI I NJËZETEPESTË	39

Pasanikët i morën të gjitha shpërblimet	39
HADITHI I NJËZETEGJASHTË	41
Për çdo njeje të trupit duhet të japim lëmoshë	41
HADITHI I NJËZETESHTATË	42
Mirësi është sjellja e mirë	42
HADITHI I NJËZETETETË	44
Amanet: kini frikë Allahun dhe jini të sjellshëm	44
HADITHI I NJËZETENËNTË	46
Ta adhurosh Allahun pa i shoqëruar asgjë në adhurim	46
HADITHI I TRIDHJETË	49
Allahu i Lartësuar caktoi për ju detyra, ndaj mos i humbni ato.....	49
HADITHI I TRIDHJETENJËTË	50
Mos e lakmo dynjanë, që të të dojë Allahu	50
HADITHI I TRIDHJETEDYTË	51
S'ka dëm e as dëmtim.....	51
HADITHI I TRIDHJETETRETË	52
Pretenduesi ka për detyrë të sjellë dëshmi, kurse ai që mohon duhet të betohet.....	52
HADITHI I TRIDHJETEKATËRT	53
Kushdo që sheh ndonjë të keqe, le ta ndryshojë me dorën e tij	53
HADITHI I TRIDHJETEPESTË	54
Mos kini zili ndaj njëri-tjetrit, mos e mashtroni njëri-tjetrin.....	54
HADITHI I TRIDHJETEGJASHTË	56
Kush ia largon një brengë besimtarit.....	56

HADITHI I TRIDHJETESHTATË	58
Allahu i ka caktuar veprat e mira dhe ato të këqija	58
HADITHI I TRIDHJETETETË.....	60
Unë i kam shpallur luftë atij që armiqëson ndonjë rob Timin	60
HADITHI I TRIDHJETENËNTË	62
Allahu ia ka falur umetit tim gabimet që i bëjnë pa qëllim dhe nga harresa	62
HADITHI I DYZETË	63
Jeto në dynja si të ishe i huaj a kalimtar rruge	63
HADITHI I DYZETENJËTË.....	64
Nuk ka besuar plotësisht ai që nuk i ka dëshirat në përputhje me atë që kam ardhur	64
HADITHI I DYZETEDYTË	65
O bir i Ademit, sa herë që më lut e shpreson tek Unë... ..	65
HADITHI I DYZETETRETË	67
Jepjani pjesën e trashëgimisë së përcaktuar (në Kuran) atyre që u takon hisja.....	67
HADITHI I DYZETEKATËRT	68
Për shkak të gjdhënies ndalohet ajo që ndalohet për shkak të lidhjes së gjakut	68
HADITHI I DYZETEPESTË.....	69
Allahu dhe i Dërguari e kanë ndaluar tregtimin e alkoolit	69
HADITHI I DYZETEGJASHTË	71
Çdo lëndë dehëse është haram	71
HADITHI I DYZETESHTATË.....	72

Ena më e keqe që mbush njeriu është vetë barku i tij	72
HADITHI I DYZETETETË.....	74
Kush i ka këto katër cilësi, është hipokrit	74
HADITHI I DYZETENËNTË	75
Sikur të mbështeteshit në Allahun denjësisht...	75
HADITHI I PESËDHJETË.....	77
Le të jetë gjuha jote gjithnjë e njomë nga përmendja e Allahut	77